

Revista

de Arheologie, Antropologie
și Studii interdisciplinare

Journal of Archaeology, Anthropology
and Interdisciplinary Studies

3

2021

COLEGIUL EDITORIAL

Dr. hab. Valentin DERGACIOV, editor onorific (Republica Moldova)

Prof. Paul PETTITT, editor onorific (Marea Britanie)

Dr. Angela SIMALCSIK, editor responsabil (România, Republica Moldova)

Dr. Alin FRÎNCULEASA (România)

Dr. Cristian Eduard ȘTEFAN (România)

Dr. Daniel GARVÂN (România)

Dr. Denis TOPAL (Republica Moldova)

Dr. Bianca PREDA-BĂLĂNICĂ (Finlanda, România)

Dr. Adela KOVÁCS (România)

COLEGIUL DE REDACȚIE/PEER-REVIEW

Dr. Angela SIMALCSIK, redactor responsabil
(România, Republica Moldova)

Prof. Paul PETTITT (Marea Britanie)

Dr. Denis TOPAL (Republica Moldova)

Dr. Adela KOVÁCS (România)

Dr. Gabriel VASILE (România)

Dr. Vasile DIACONU (România)

Dr. Bianca PREDA-BĂLĂNICĂ (Finlanda)

Dr. Vitalij S. SINIK (Moldova)

Dr. Dorina ONICĂ (Republica Moldova)

Dr. Valentin DUMITRAȘCU (România)

Dr. Lucian MUNTEANU (România)

Cristina-Elena CORDOȘ (România)

Dr. Mariana COCIERU (Republica Moldova)

Dr. Ioan Sebastian BRUMĂ (România)

Dr. Lavinia GRUMEZA (România)

Dr. Ștefan HONCU (România)

Dr. Raluca KOGĂLNICEANU (România)

Dr. George Bodi (România)

Ion CIOBANU, secretar de redacție
(Republica Moldova)

Dr. Alin FRÎNCULEASA (România)

Dr. Cristian Eduard ȘTEFAN (România)

Dr. Ștefan VASILE (România)

Dr. Daniel GARVÂN (România)

Dr. Roxana MUNTEANU (România)

Dr. doc. Oksana HRYTSYUTA (Ucraina)

Dr. Dmitriy KIRICENKO (Azerbaidjan)

Dr. Alexandru BERZOVAN (România)

Dr. Andrei COROBCEAN (Republica Moldova)

Marian LIE (România)

Dr. Lilia DERGACIOVA (România)

Dr. Robert Daniel SIMALCSIK (România)

Dr. Cătălin-George FEDOR (România)

Dr. Victor COJOCARU (România)

Dr. Bogdan HAIDUC (România)

Dr. Vlad VORNIC (Republica Moldova)

Alexandru KOVÁCS, traducător, corector (limba engleză, limba franceză, limba germană) (România)

Denis TOPAL, concept copertă (Republica Moldova)

Bianca PREDA-BĂLĂNICĂ, concept grafic (România)

Mihail BĂȚ, machetare și aranjare în pagină (Republica Moldova)

Ștefan VASILE, responsabil cu indexarea revistei (România)

Colegiul de redacție nu răspunde de opiniile exprimate de autori.

Editorial board is not responsible for the opinions expressed by authors.

Toate lucrările publicate în Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) sunt recenzate de specialiști în domeniu (peer-reviewed journal).

Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) este publicația anuală a Institutului de Cercetări Bioarheologice și Etnoculturale (ICBE) din Chișinău.

Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) este indexată începând cu anul 2020 în baza de date internațională CEEOL.

Editare și tipar: Bons Offices

ISSN 2587-3768

E-ISSN 2587-3776

Chișinău 2021

Cuprins

STUDII, MATERIALE ȘI NOTE

Adela Kovács, Ionela Luiza Melinte

Determinări dactiloscopice pe un vas ceramic aparținând culturii Cucuteni, faza A

Dactyloscopic analysis on a ceramic vessel belonging to Cucuteni culture, phase A 7

Кириченко Дмитрий А.

Обычай искусственной деформации головы (черепа) на территории Азербайджана, Кавказа и Ближнего Востока (неолит-халколит)

Obiceiul deformării artificiale a capului (craniului) pe teritoriul Azerbaidjanului, Caucazului și Orientului Apropiat (neolitic-eneolitic) // A custom of artificial head (cranial) deformation on the territory of Azerbaijan, Caucasus and Near East (Neolithic-Chalcolithic) 37

Ihor V. Pistruil, Oksana A. Hrytsiuta

Traceological study of lithic artefacts from the Mayaki settlement (Usatovskaya culture)

Studiul traseologic al pieselor din silex din așezarea Mayaki (cultura Usatovskaya) 57

Alin Frînculeasa, Octav Negrea, Cătălin Dîscă, Angela Simalcsik

Tumulul II de la Strejnicu (județul Prahova) – o prezentare arheologică și bio-antropologică

Archaeological and bio-anthropological research in mound II from Strejnicu (Prahova County) 67

Dmitriy A. Kirichenko

A new burial of the Late Phase of Kura-Araxes cultural tradition/ early kurgan tradition from Azerbaijan

O nouă descoperire funerară atribuită fazei târzii a tradiției culturale Kura-Araxes/tradiția tumulilor timpurii din Azerbaidjan 105

Cristian Eduard Ștefan

Așezarea de epoca bronzului de la Bălăceanca, județul Ilfov, România. Unele considerații privind cronologia absolută a culturii Tei

The Bronze Age settlement of Bălăceanca, Ilfov County, Romania. Some considerations about the absolute chronology of Tei culture 119

József Puskas, Lóránt Darvas

**A Middle Bronze Age pit at Miercurea Ciuc/Csikszereda -
Fodor-Kert (Harghita County, Romania)**

*O groapă din perioada mijlocie a epocii bronzului de la Miercurea Ciuc/
Csikszereda – Fodor-Kert (județul Harghita, România)*

141

Vasile Diaconu, Mariana Sîrbu

**Note about a Bronze Age hoard from the north of the Republic of
Moldova and some considerations about the winged axes to the
east of the Carpathians**

*Notă despre un depozit de bronzuri din nordul Republicii Moldova și câteva
considerații despre topoarele cu aripioare de la est de Carpați*

165

Shamil Najafov

The Tovuzchay I necropolis (Azerbaijan)

Necropola I de la Tovuzchay (Azerbaidjan)

173

Сапожников Игорь В.

**Башня Неоптолема, Нижнеднестровский вал и Никоний
по картам и разведкам середины XIX века**

*Turnul lui Neoptolem, valul Nistrului inferior și Nikonion conform hărților și
sondajelor de la mijlocul secolului al XIX-lea (I. V. Sapozhnykov) // Tower of
Neoptolemus, Lower Dniester rampart and Nikonion according to maps and
surveys of the middle of the 19th century*

191

Синика Виталий С., Лысенко Сергей Д., Разумов Сергей Н. Тельнов Николай П.

**Скифские погребения в курганах группы «Плавни»
на Нижнем Днестре**

*Morminte scitice din grupul tumular „Plavni” din regiunea Nistrului Inferior //
Scythian graves in the “Plavni” (“Overflow”) barrow group
in the Lower Dniester region*

221

Агульников Сергей М.

Могильник скифской культуры у села Казаклия, Республика Молдова

*Necropola scitică de la Cazaclia, Republica Moldova // The Scythian necropolis
of Cazaclia, Republic of Moldova*

243

Lucian Munteanu, Lăcrămioara-Elena Istina

**O monedă de tip „Adâncata-Mânăstirea” descoperită în situl de la
Letea Veche (județul Bacău, România)**

*A coin of “Adâncata-Mânăstirea” type discovered in the site of Letea Veche
(Bacău County, Romania)*

273

Ștefan Honcu, Angela Simalcsik, Sergiu-Constantin Enea, Dumitru Boghian

**Noi informații despre necropola „dacilor liberi” de la Costești-
Baia, județul Iași, România**

*New information about the „free Dacian” necropolis from Costești-Baia,
Iași County, Romania*

283

- George Dan Hânceanu, Angela Simalcsik
Inventar funerar „redescoperit” într-o urnă din necropola dacilor liberi de la Moldoveni, fost Porcești (punctul Dealul Gabăra), județul Neamț, România
Funeral inventory “rediscovered” in an urn from the necropolis of the free Dacians from Moldoveni, former Porcești (Dealul Gabăra point), Neamț County, Romania 299
- Robert Daniel Simalcsik
Analiza sintetică a trei necropole birituale de secol IV d. Hr. din Podișul Central Moldovenesc: Polocin, Pogonești și Săbăoani
Synthetic analysis of three biritual necropolises from the 4th century AD from the Central Moldavian Plateau: Polocin, Pogonești, and Săbăoani 329
- Gabriel Vasile
Cimitirul otoman de la Cheia Pazvant I (județul Constanța, România). Analiza osteologică a materialului scheletic uman
Ottoman cemetery from Cheia Pazvant (Constanța County, Romania). Osteological analysis of human skeletal material 339
- Ștefan Honcu, Angela Simalcsik, Alexandru Berzovan, Robert Daniel Simalcsik
Mormântul medieval Cx 872 descoperit pe varianta ocolitoare a municipiului Bacău, România
Mediaeval grave Cx 872 discovered on the highway of Bacău, Romania 369
- Catalin-George Fedor
Studiu de antropologie socială într-o comunitate aflată la confluența a două regiuni istorice ale României (partea a treia)
A social anthropology study in a community situated at the confluence of two Romanian historical regions (third part) 383
- RECENZII ȘI PREZENTĂRI DE CARTE
- Stanislav Țerna, Mariana Vasilache
Figurinele antropomorfe din etapa Cucuteni A din interfluviul pruto-nistean / Anthropomorphic figurines from Cucuteni A stage from the Prut-Dniester interfluve
Cristian Eduard ȘTEFAN 388
- Lista autorilor / List of authors 392

Studiu de antropologie socială într-o comunitate aflată la confluența a două regiuni istorice ale României (partea a treia)

Cătălin-George Fedor¹

Rezumat. Articolul de față prezintă rezultatele unui studiu de antropologie socială realizat într-o comunitate cu un specific aparte, aflată la confluența a două mari regiuni istorice ale României. Populația investigată acoperă toate categoriile de vârstă. Scopul studiului este de a reliefa capitalul social de care se bucură comunitatea. Din punct de vedere metodologic, am apelat la metode cantitative. Rezultatele scot în evidență specificul capitalului social al comunității locale, iar concluziile pot constitui premise pentru dezvoltarea ulterioară a comunității, pe baza acestui tip de capital.

Cuvinte cheie: comunitate locală, auto-percepție, raportare la ceilalți, capital social.

A social anthropology study in a community situated at the confluence of two Romanian historical regions (third part). The present paper presents the results of a social anthropology study conducted in a distinctive community located between two major historical regions of Romania. The investigated population covers all age categories. The aim of the study is to highlight the social capital that the community enjoys. From a methodological point of view, we used quantitative methods. The results highlight the specifics of the social capital of the local community, and the conclusions may constitute premises for the further development of the community, based on this type of capital.

Keywords: local community, self-perception, relation to others, social capital.

.....

Introducere

În lucrarea de față prezentăm rezultatele unei cercetări de antropologie socială realizată în municipiul Buzău, România, care își propune o evaluare a specificului local. Ea vine în continuarea articolelor prezentate în primele două numere ale acestei reviste (Fedor 2019, 2020), care și-au propus relevarea trăsăturilor specifice

¹ Centrul de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov”, Academia Română Filiala Iași, România; Institutul de Cercetări Bioarheologice și Etnoculturale (ICBE), Chișinău, Republica Moldova; cgfedor@yahoo.com

ale comunității locale, respectiv tradițiile și valorile acesteia. Pornim în demersul nostru de la aceeași premisă (Fedor 2014), care constă în faptul că, în general, prin comunitate locală înțelegem membrii unui grup mai mult sau mai puțin omogen care își afirmă o anumită formă de identitate dată de conștiința unui trecut sau a unei origini comune. În egală măsură, această identitate (asimilată adesea cu specificul local) este construită de membrii comunității respective. Acest fapt, pe care putem să-l numim de conștiință, se fundamentează pe unele criterii relativ obiective, cum ar fi locul, instituțiile sau trăsăturile culturale care conțin aspirațiile și proiectele comune. În acest articol vom pune accentul pe modul în care comunitatea locală percepe ideea de coeziune socială (capitalul social al comunității) și poate participa la construcția unui viitor comun. Capitalul social se referă la conexiunile dintre oameni, așa numitele rețelele sociale, normele de reciprocitate și încrederea generalizată între oameni. Capitalul social se apropie foarte mult de simțul civic care solicită relații sociale reciproce.

Metode de cercetare

a) În demersul nostru am optat pentru un „sondaj aleator prin selecție nerepetată” (Jaba 2002, p. 283). Eșantionul de studiu cuprinde 383 de subiecți investigați (311 subiecți adulți, maturi și vârstnici, respectiv 72 subiecți tineri, elevi de liceu). Potrivit distribuției sale, în cadrul studiului au participat 60,7% persoane de sex feminin, respectiv 39,3% persoane de sex masculin.

b) Pornind de la diversele forme de capital propuse de Bourdieu (1986), am utilizat un instrument simplificat de captură a reprezentărilor sociale privind capitalul social al comunității studiate. Chestionarul aplicat a vizat încrederea respondenților în autoritățile locale, cele centrale (București), organismele internaționale (din Uniunea Europeană) și oamenii simpli din vecinătate și comunitate care se bucură de prestigiu personal.

Rezultate și discuții

Prezentăm în continuare, în manieră succintă, rezultatele obținute pentru întreaga populație investigată. Astfel, referitor la implicarea populației în inițiativele propuse de autoritățile locale, potrivit distribuției eșantionului, se constată faptul că 40,6% dintre respondenți s-ar implica suficient de mult, iar la o diferență mică (35,6%) se clasează persoanele intervievate care au declarat că s-ar implica foarte mult în aceste inițiative. Aproape jumătate dintre persoanele participante la studiu a afirmat că s-ar implica suficient de mult în inițiative propuse de autoritățile centrale (47,4%), iar 15,3% s-ar implica foarte mult. În cazul în care instituțiile internaționale ar propune inițiative pentru orașul Buzău, cei mai mulți dintre respondenți s-ar implica în foarte mare măsură (44,8%), urmați de cei care s-ar implica suficient

de mult (27,6%). De asemenea, 53,3% dintre persoanele intervievate au afirmat că, dacă oamenii în care au încredere ar propune inițiative pentru orașul Buzău, s-ar implica și ei foarte mult, iar un sfert din populația investigată (25%) s-ar implica suficient de mult.

Implicare în inițiativele propuse de...	Foarte mult (%)	Suficient (%)	Puțin (%)	Deloc (%)
autoritățile locale	35,6	40,6	15,3	8,5
autoritățile centrale	15,3	47,4	28,8	8,5
instituții internaționale	44,8	19,0	27,6	8,6
oameni în care am încredere	53,3	25,0	11,7	10,0

Tab. 1. Rezultate generale (Sursa datelor: prelucrări proprii)

Table 1. General results (Data source: personal processing)

În cadrul populației adulte, mature și vârstnice, peste jumătate dintre persoanele chestionate (51,9%) au declarat că, dacă autoritățile locale ar propune inițiative pentru municipiul Buzău, s-ar implica foarte mult, iar 37,0% s-ar implica destul de mult. Ponderea persoanelor care ar dori să se implice suficient de mult în inițiativele autorităților centrale este de 63%, urmată de cea a persoanelor care s-ar implica foarte mult (22,2%). De asemenea, se poate observa faptul că peste jumătate dintre respondenți (51,9%) ar dori să se implice foarte mult în diverse inițiative pe care le-ar demara instituțiile internaționale, iar 22,2% s-ar implica suficient de mult în asemenea inițiative. Peste jumătate dintre respondenți doresc să se implice foarte mult în inițiative pentru orașul Buzău propuse de oamenii în care au încredere (59,3%). Cei ce s-ar implica suficient de mult sunt în proporție de 18,5%. La toate categoriile de inițiative propuse, ponderea cea mai mare a respondenților este reprezentată de segmentul de populație activă (cu vârsta între 30 și 64 de ani).

Implicare în inițiativele propuse de...	Foarte mult (%)	Suficient (%)	Puțin (%)	Deloc (%)
autoritățile locale	51,9	37,0	3,7	7,4
autoritățile centrale	63,0	22,2	11,1	3,7
instituții internaționale	51,9	22,2	22,2	3,7
oameni în care am încredere	59,3	18,5	14,8	7,4

Tab. 2. Rezultate privind populația adultă, matură și vârstnică
(Sursa datelor: prelucrări proprii)

Table 2. Results concerning adult, mature and elderly population
(Data source: personal processing)

În cadrul populației tinere, 43,7% dintre respondenți s-ar implica suficient de mult, iar 21,9%, foarte mult în inițiative propuse de autoritățile locale. Nu întâlnim același lucru în cazul inițiativelor venite de la nivel central și observăm faptul că 47% dintre elevii participanți la studiu au declarat că s-ar implica puțin în inițiative propuse de autoritățile centrale. În schimb, dacă anumite instituții internaționale ar propune diverse inițiative pentru municipiul Buzău, cei mai mulți dintre respondenți s-ar implica în foarte mare măsură (44,1%). Aproape jumătate dintre elevii participanți la studiu (49,9%) au afirmat că dacă oamenii în care au încredere ar veni cu inițiative care să sprijine Buzăul, aceștia s-ar implica foarte mult, iar 32,4% s-ar implica suficient de mult.

Implicare în inițiativele propuse de...	Foarte mult (%)	Suficient (%)	Puțin (%)	Deloc (%)
autoritățile locale	21,9	43,7	25,0	9,4
autoritățile centrale	8,8	32,4	47,0	11,8
instituții internaționale	44,1	29,4	14,7	11,8
oameni în care am încredere	49,9	32,4	11,8	5,9

Tab. 3. Rezultate privind populația tânără (Sursa datelor: prelucrări proprii)
Table 3. Results concerning young population (Data source: personal processing)

Astfel, pe total populație, cele mai bune scoruri (însușind rezultatele „foarte mult” și „suficient/destul de mult”) le întâlnim pentru inițiativele propuse de autoritățile locale (aprox. 76%) și de oamenii de încredere (aprox. 78%), urmate de cele propuse de organismele internaționale (aprox. 72%) și, la distanță mare, de cele ale autorităților centrale (aprox. 63%). În cadrul populației adulte, mature și vârstnice, cele mai bune scoruri le obținem detașat pentru inițiativele autorităților locale (aprox. 90%, cel mai bun scor din toate clasamentele), urmate de cele ale oamenilor gospodari, lideri în comunitate (aprox. 78%), respectiv, în ordine, cele propuse de autoritățile centrale (aprox. 85%) și cele internaționale (aprox. 74%). Rezultatele sunt diferite pentru segmentul de populație tânără, unde întâlnim cel mai bun scor la inițiativele unor persoane particulare, oameni cunoscuți și de încredere (aprox. 82%), urmat de scorul obținut de inițiativele autorităților locale (aprox. 66%), cele internaționale (aprox. 60%) și, pe ultimul loc, autoritățile centrale (aprox. 41%).

Concluzii

Întreaga populație investigată manifestă încredere cu precădere în autoritățile locale și în oamenii cunoscuți ce pot fi considerați repere în comunitate. La polul opus se află încrederea în autoritățile centrale, cu cele mai mici scoruri înregistrate la respondenții tineri. Scorurile cele mai mari le întâlnim pentru inițiativele

Respondenți	Gradul de încredere	Autorități locale (%)	Autorități centrale (%)	Instituții internaționale (%)	Oameni de încredere (%)
Populația întreagă	Foarte mult	35,6	15,3	44,8	53,3
	Suficient	40,6	47,4	19,0	25,0
	Total	76,2	62,7	63,8	78,3
Adulți, maturi, vârstnici	Foarte mult	51,9	63,0	51,9	59,3
	Suficient	37,0	22,2	22,2	18,5
	Total	88,9	85,2	74,1	77,8
Tineri	Foarte mult	21,9	8,8	44,1	49,9
	Suficient	43,7	32,4	29,4	32,4
	Total	65,6	41,2	73,5	82,3

Tab. 4. Rezultate în oglindă (Sursa datelor: prelucrări proprii)
Table 4. Results in the mirror (Data source: personal processing)

autorităților locale la populația adultă, matură și vârstnică, în timp ce segmentul tânăr preferă, în primul rând, inițiativele particulare. Cumulate, aceste rezultate conturează un capital social puternic pentru această comunitate. Se remarcă dorința de a o dezvolta în principal prin inițiative locale, pe baza resurselor locale și, în acest sens, cea mai importantă resursă este cea umană. Tinerii doresc să își dezvolte o carieră în localitatea lor, în măsura în care inițiativele realizate pe plan local vin în întâmpinarea planurilor lor. Ca o consecință firească, există șansa ca tradițiile și valorile locale (recunoscute și valorizate, după cum s-a văzut în cele două articole anterioare elaborate pe această temă) să fie transmise intergenerațional pe mai departe. Capitalul social poate fi corelat cu anumite caracteristici pozitive sesizate în rândul membrilor de toate vârstele din comunitate (ne referim aici, în principal, la ambiție, optimism și receptivitate la nou), ceea ce ne conduce la ideea că viitorul, pe plan local, poate fi construit și că el aparține membrilor comunității.

Bibliografie

- Bourdieu 1986:** P. Bourdieu, *The Forms of Capital*, în J. G. Richardson (Ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, New York, Greenwood Press, 1986, p. 241-258.
- Fedor 2014:** C. Fedor, *Towards a Postmodern Approach of Ethnic Community*, *Postmodern Openings* 5(2), 2014, p. 71-80.
- Fedor 2019:** C. Fedor, *Studiu de antropologie socială într-o comunitate aflată la confluența a două regiuni istorice ale României*, *Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare*, 1, 2019, p. 281-321.
- Fedor 2020:** C. Fedor, *Studiu de antropologie socială într-o comunitate aflată la confluența a două regiuni istorice ale româniei (partea a doua)*, *Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare* 2, 2020, p. 329-338.
- Jaba 2002:** E. Jaba, *Statistica* (ediția a 3-a), Iași, Editura economică, 2002.